

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoCsp/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121208375
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:6121208375.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: F., právne zastúpeného Z., proti žalovaným 1/ Z. a 2/ N., Q., o zaplatenie 15 039,21 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 27. októbra 2022 č.k. 13Csp/19/2021-144, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaní **m a j ú** proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovaným 1/, 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania je žalobca povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/ do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré po právoplatnosti rozsudku vydá súdny úradník. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, § 53 ods. 9, § 526 ods. 1, § 565 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 veta prvá zák. č. 129/2010 Z.z., § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že v predmetnej právnej veci dňa 14.10.2014 uzavreli spoločnosť I. ako veriteľ a žalovaní 1/ a 2/ ako dlžník a spoludlžník Zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru „P.“ reg. č. XXXXXXXXXXXXXXXX, ktorou vznikol medzi zmluvnými stranami právny vzťah zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka v spojení s § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Zmluvou sa spoločnosť I.. v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti zaviazala poskytnúť žalovaným ako fyzickým osobám - nepodnikateľom peňažné prostriedky a žalovaní sa tieto zaviazali splácať v pravidelných mesačných splátkach. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. V prejednávanej veci ide jednoznačne o spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať i ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v prvom rade s poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu zo dňa 28.07.2022, č. k. 27CoCsp/38/2021 - 132 skúmal, či je žalobca v spore aktívne vecne legitimovaný, ktorú skutočnosť súd musí vždy prešetriť a to aj bez námietky strany sporu. Uviedol, že žalobca si uplatnil nárok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako právny nástupca pôvodného veriteľa (banky) z titulu postúpenia pohľadávky. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou (žalobca). Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 OZ), z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržité viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so

splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Konštatoval, že z listín zasielaných žalovaným v súvislosti s procesom vyhlasovania predčasnej splatnosti úveru v roku 2018 nevyplýva úmysel banky, že by táto listina mala byť zasielaná žalovaným práve aj v súvislosti so zamýšľaným budúcim postúpením pohľadávky, keď obsah týchto listín tomu ani náznakom nenasvedčuje. Je pritom zrejmé podľa obsahu, že účelom vyhotovenia týchto listín - výziev bolo jedine dodržanie postupu stanoveného § 53 ods. 9 OZ pre to, aby sa pohľadávka mohla účinne stať splatnou ešte pred uplynutím dojednanej konečnej splatnosti. Vo výzvach zasielaných v súvislosti s vyhlasovaním predčasnej splatnosti sa vôbec neodkazuje na postup podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Spotrebiteľ musí byť upozornený nielen na omeškanie, ale aj na jeho následok, a síce na vôľu banky postúpiť pohľadávku a na možnosť zvrátiť postúpenie (k tomu v skutkovo obdobnej veci zhodne napr. rozsudok KS TN sp.zn. 27CoCsp/15/2022 zo dňa 28.06.2022). Výzva v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách musí byť totiž kvalifikovaná. Zákon síce nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti na túto výzvu, avšak z obsahu a zmyslu tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní a upozorniť ho, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt bez súhlasu dlžníka. Konštatoval, že absencia doručovania výzvy na úhradu dlžníkom spôsobuje nenaplnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky podľa kogentného ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. V predmetnom spore tak podľa názoru súdu prvej inštancie nebola splnená zákonná podmienka na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá sa vyžaduje v § 92 ods. 8 zákona o bankách, a preto je nutné konštatovať, že na žalobcu nebola pohľadávka, ktorej zaplatenia sa žalobou domáha, riadne postúpená. Pretože žalobca sa platne nestal veriteľom postúpenej pohľadávky, súd prvej inštancie konštatoval, že nie je vo veci aktívne vecne legitimovaný, z ktorého dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol. Pre úplnosť súd prvej inštancie uviedol, že uvedený nedostatok, a teda spornosť aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v kontexte splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, žalobca ani po doručení rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28.07.2022, č. k. 27CoCsp/38/2021 - 132 nijakým spôsobom súdu prvej inštancie nepreukázal, t. j. nepredložil súdu listinné dôkazy preukazujúce jeho aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore. Keďže žalovaní 1/ a 2/ mali vo veci plný úspech, súd prvej inštancie im v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, t.j. 100 %.

2. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej legitimácie pre nepreukázanie splnenia podmienok pre platné postúpenie bankovej pohľadávky podľa ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Poukazoval na to, že spolu so žalobou bola súdu prvej inštancie doručená nielen Tretia upomienka zo dňa 26.03.2018 (výzva na úhradu omeškanej splátky), ale spolu s ňou aj podací hárok preukazujúci doručovanie tejto žalovaným, a to pod č. zásielky V a V Z podacieho hárku je zrejmé, že predmetná výzva bola daná na poštovú prepravu dňa 26.03.2018, čo vyplýva z dátumu na ľavej bočnej strane hárku. Obe tieto listiny a taktiež výzva právneho predchodcu na predčasné splatenie s doručkovou obálkou sú súčasťou súdneho spisu od doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu. Predmetné výzvy boli doručované žalovaným na adresu nimi uvedenú v uzavretej zmluve, a teda žalobca preukázal, že zásielky boli zasielané do dispozičnej sféry žalovaného. Vzhľadom k tomu, že žalovaní ani napriek výzve omeškané splátky neuhradili, vyhlásil veriteľ predčasnú splatnosť úveru dňa 22.05.2018. Vzhľadom k tomu, že v konaní žalobca preukázal splnenie oboch podmienok, mal za nesporné, že k postúpeniu pohľadávky došlo riadne a platne.

3. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní, ktorí navrhli potvrdenie napadnutého rozsudku. Dôvodili, že pokiaľ žalobca ako dôkaz o doručení Tretej upomienky predložil poštový podací hárok, tento nepreukazuje doručenie ani snahu o doručenie poštovej zásielky a vôbec z neho nie je zrejmé, že preukazuje podanie Tretej upomienky na poštovú prepravu. Uviedli, že poštový podací lístok bez presného označenia a identifikácie zásielky nepreukazuje odoslanie, ani doručenie vyššie uvedených listín, vzťahujúcich sa k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, žalobca teda nepreukázal ani odoslanie, ani doručenie predmetných listín. Podporne poukazovali na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoCsp/5/2022, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17CoCsp/11/2022, 19CoCsp/17/2021, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9CoCsp/6/2021 a iné.

4. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na právnom závere o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, ktorý nepreukázal platné postúpenie pohľadávky proti žalovanému z pôvodného veriteľa I. keď predložená zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona o bankách.

7. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti k odvolacím námietkam žalobcu opakovane tak ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí - uznesení zo dňa 28. júla 2022 č.k. 27coCsp/38/2021-132 uvádza:

8. Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej, t. j. existencie tvrdeného práva na strane žalobcu, alebo pasívnej, t. j. existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Preto nepostačuje, aby žalobca v súdnom konaní svoju aktívnu vecnú legitímáciu preukázal len oznámením postupcu o postúpení pohľadávky dlžníkovi; je potrebné preukázanie platného postúpenia pohľadávky. Podľa § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dlžníkovi postúpenie oznámil postupca, dlžník nemá právo požadovať preukázanie postúpenia zmluvou o postúpení pohľadávky. To však platí len vo vzťahu k dlžníkovi, teda presnejšie vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy o postúpení pohľadávky na jednej strane a dlžníkom na strane druhej, nie vo vzťahu k súdu. V tomto smere nastal odklon súdnej praxe od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Obo 210/01, podľa ktorého relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu vecnú legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd z takého oznámenia vychádza bez toho, aby ako predbežnú otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Tento odklon od uvedeného rozhodnutia vyplýva napríklad z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Obo 49/2008 zo dňa 14.05.2008, ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Cdo 76/2007 zo dňa 28.01.2009, podľa ktorého v spore o neplatnosť zmluvy o postúpení, resp. v spore o splnenie neuhradenej postúpenej pohľadávky je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky, ak v konaní vyjdú najavo a z Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť, že dlžník by nemohol namietat' a súd skúmať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by toto postúpenie dlžníkovi oznámil postupca. K správnosti týchto záverov sa priklonil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, sp. zn. IV. ÚS 337/2012-19 zo dňa 03.07.2012.

9. Pre potreby ďalšej argumentácie považuje odvolací súd za potrebné opätovne citovať § 92 ods. 8 zákona o bankách: „Ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.“

10. Citované ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách neupravuje len administratívne povinnosti banky pri ochrane bankového tajomstva, ako to naznačuje žalobca v odvolaní, ale stanovuje podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, ide teda o lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky (§ 524 a nasl.). Tomu nasvedčuje jednak znenie citovaného ustanovenia ("...môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku... postúpiť"), ako aj jeho zaradenie do časti zákona o bankách, ktorej nadpis znie "Ochrana klientov a bankové tajomstvo". Účelom tohto ustanovenia teda nie je len ochrana bankového tajomstva, ale aj ochrana klientov banky. Citované ustanovenie stanovuje podmienky, za ktorých môže banka aj bez súhlasu klienta postúpiť svoju pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky uvedené v tomto ustanovení splnené nie sú, banka postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách je potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom a takýto úkon je absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadať ex officio. V danom prípade, keďže právnym predchodcom žalobcu bola banka, bolo správne, že súd prvej inštancie zisťoval, či boli pri postúpení pohľadávky na žalobcu dodržané podmienky ustanovené zákonom o bankách, teda, či postúpenie pohľadávky bolo platné.

11. Odvolací súd rovnako ako aj súd prvej inštancie je toho názoru, že žalobca v spore pred súdom prvej inštancie nepreukázal splnenie podmienok § 92 ods. 8 zákona o bankách pre platné postúpenie pohľadávky, a preto možno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o postúpení pohľadávky, ktorou mal pohľadávku proti žalovanému nadobudnúť, je pre rozpor so zákonom neplatná. Za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách nie je možné považovať Tretiu upomienku - pokus o zmier zo dňa 26.03.2018, nakoľko v tejto sa neodkazuje na postup podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Spotrebiteľ vo výzve musí byť upozornený nielen na omeškanie, ale aj na jeho následok, na vôľu banky postúpiť pohľadávku a na možnosť zvrátiť postúpenie. Žalobca v konaní nepreukázal, že by jeho právny predchodca pred postúpením pohľadávky takú výzvu žalovanému zaslal.

12. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/, 2/ vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalobcovi, ktorý úspech v odvolacom konaní nemal a preto odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovaným proti žalobcovi v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).